

Παρουσίαση της πλατφόρμας εξ αποστάσεως εκπαίδευσης
για τη διγλωσσία και τη διδασκαλία της ελληνικής ως
δεύτερης γλώσσας:
η αξιοποίηση της πλατφόρμας στη Μέση Εκπαίδευση

Λύδια Μίτιτς
lydiamitits@gmail.com

<http://elearn.pi.ac.cy/moodle3/course/view.php?id=119>

- ❖ Σκεφτείτε τα άτομα με τα οποία έρχεστε σε επαφή (τους μαθητές σας, τους γείτονες σας, κτλ.).
- ❖ Πόσοι από αυτούς μιλάνε πάνω από μια γλώσσα καθημερινά; Πιστεύετε /γνωρίζετε εάν, γενικώς, γύρω σας υπάρχουν δίγλωσσα/πολύγλωσσα άτομα;
- ❖ Αποτελούν εξαίρεση ή κανόνα στην κοινωνία στην οποία ζείτε; Συζητήστε με την ομάδα σας.

Διαβάστε τους παρακάτω ισχυρισμούς και επιλέξτε εάν τους θεωρείται σωστούς ή λάθος. Συζητήστε τις απαντήσεις σας με την ομάδα.

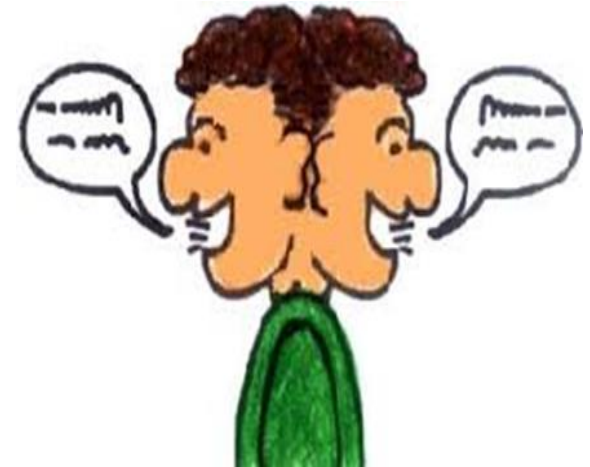
	Σωστό	Λάθος
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Διγλωσσία θεωρείται η άριστη γνώση και των δύο γλωσσών σε επίπεδο φυσικού ομιλητή. 		
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Η περίπτωση κάποιος να έχει κατακτήσει και τις δύο γλώσσες στο ίδιο ακριβώς επίπεδο είναι σπάνιο φαινόμενο. 		
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Οι περισσότεροι δίγλωσσοι ομιλητές χρησιμοποιούν τη δεύτερη γλώσσα σε διαφορετικές περιστάσεις από την πρώτη. 		
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Η σωστή μέτρηση της διγλωσσίας γίνεται μόνο με τα πιστοποιημένα τεστ γλωσσομάθειας. 		
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Τα δίγλωσσα παιδιά, σε αντίθεση με τα μονόγλωσσα, έχουν πιο αναπτυγμένη την ικανότητα να λαμβάνουν υπόψη τις επικοινωνιακές ανάγκες του ακροατή κατά την επικοινωνία. 		
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Η διγλωσσία/πολυγλωσσία σωστά συνδέεται με τη μειωμένη σχολική επίδοση. 		
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Τα δίγλωσσα παιδιά αντιμετωπίζουν προβλήματα επίδοσης στο σχολείο και το πρόβλημα θα εξαλειφθεί εάν πάψουν να μιλούν την πρώτη τους γλώσσα. 		
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Η ηλικία έκθεσης στις γλώσσες είναι ένας σημαντικός παράγοντας στη δίγλωσση γλωσσική ανάπτυξη, αν και ο παράγοντας αυτός μπορεί να μην έχει την ίδια ισχύ σε όλες τις γλώσσες και σε όλα τα επίπεδα γλωσσικής ανάλυσης. 		
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Αν οι γονείς δεν είναι φυσικοί ομιλητές της γλώσσας την οποία μιλούν με τα παιδιά τους, η έκθεση σε αυτή τη γλώσσα θα είναι λιγότερο υποστηρικτική της γλωσσικής ανάπτυξης των δίγλωσσων παιδιών από την έκθεση σε μία γλώσσα που μιλιέται από φυσικούς ομιλητές, οι οποίοι επομένως διαθέτουν μεγαλύτερη επάρκεια σε αυτήν. 		

Διαβάστε τα παρακάτω σενάρια και συζητήστε με την ομάδα σας τον τύπο της διγλωσσίας του κάθε παιδιού.

- **1^ο σενάριο:** Ο Εμίρ είναι 8 ετών. Οι γονείς του είναι προσφυγές από τη Συρία. Ήρθαν στην Ελλάδα όταν ο Εμίρ ήταν 6 ετών. Πηγαίνει σε ελληνόγλωσσο δημοτικό σχολείο στο οποίο φοιτούν κυρίως ελληνόγλωσσοι μαθητές. Στο σπίτι μιλάει αραβικά με τους γονείς του. Με τα δύο μικρότερα αδέρφια του, 6 και 5 ετών, μιλάει αραβικά και ελληνικά. Στο σχολείο μιλάει ελληνικά με τους δασκάλους του και με κάποιους συμμαθητές του και αραβικά με συμμαθητές του από τη Συρία.
- **2^ο σενάριο:** Η Άννα είναι 5 ετών με πατέρα ελληνόφωνο και μητέρα αγγλόφωνη. Από την πρώτη στιγμή η μητέρα της μιλούσε στην Άννα μόνο στα αγγλικά και ο πατέρας της μόνο στα ελληνικά. Όταν η Άννα άρχισε να μιλάει, έκανε το ίδιο και εκείνη όταν απευθυνόταν στους γονείς της. Η Άννα γεννήθηκε και ζει στην Κύπρο με τους γονείς της και φοιτά σε ελληνοαγγλικό νηπιαγωγείο, στο οποίο χρησιμοποιούνται και οι δύο γλώσσες εξίσου.

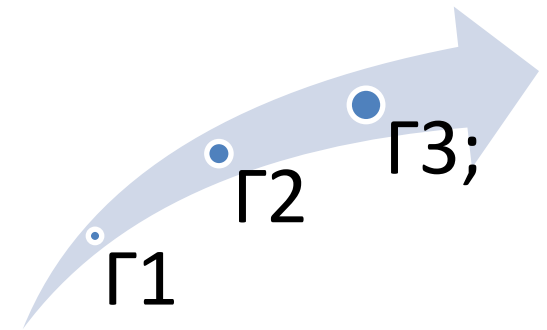
Ταυτόχρονη και διαδοχική διγλωσσία

- ✓ Κριτήριο αυτής της διάκρισης αποτελεί η ηλικία πρώτης έκθεσης στη δεύτερη γλώσσα. Η ηλικία κατάκτησης της δεύτερης γλώσσας συνήθως έχει ως αποτέλεσμα και μία επιπλέον διαφοροποίηση, όσον αφορά στον βαθμό κατοχής της από το δίγλωσσο άτομο, το πόσο καλά δηλαδή μιλά τη δεύτερη γλώσσα.
- ✓ Η **ταυτόχρονη διγλωσσία (simultaneous bilingualism)** είναι μια κατάσταση κατά την οποία το παιδί εκτίθεται σε δύο γλώσσες από τη γέννησή του και μαθαίνει να τις μιλά και τις δύο. Τα δύο αυτά γλωσσικά συστήματα μπορεί:
 - α) να λειτουργούν ταυτόχρονα στην οικογένεια (σε περίπτωση παιδιών μικτών γάμων με γονείς από διαφορετικές εθνικότητες),
 - β) να λειτουργούν στην οικογένεια και στο άμεσο περιβάλλον του παιδιού (π.χ. σε οικογένειες μεταναστών, τα παιδιά των οποίων ακολουθούν το εκπαιδευτικό σύστημα της χώρας υποδοχής και διδάσκονται τα μαθήματα στη γλώσσα της χώρας υποδοχής).
- ✓ Η ταυτόχρονη κατάκτηση των δύο γλωσσών οδηγεί τον ταυτόχρονα δίγλωσσο ομιλητή στο να μην μπορεί να κάνει διαχωρισμό ανάμεσα στις δύο γλώσσες σε Γ1 και Γ2 οπότε και σε αυτές τις περιπτώσεις συχνά γίνεται λόγος για 2Γ1.

- ✓ Στην **διαδοχική διγλωσσία (successive bilingualism)**, ο ομιλητής έχει αρχίσει με την κατάκτηση της μητρικής του γλώσσα και στη συνέχεια μαθαίνει μια δεύτερη γλώσσα.

Για παράδειγμα, με παιδιά μεταναστών που αλλάζουν τόπο διαμονής μετά το τρίτο περίπου έτος της ηλικίας τους ([Τριάρχη-Herrmann, 2000](#)). Σε αυτή την περίπτωση, φαίνεται καθαρά ποια είναι η πρώτη και ποια η δεύτερη γλώσσα, αφού ο βαθμός κατοχής τους από τον ομιλητή διαφέρει, τουλάχιστον όσον αφορά στα πρώτα στάδια κατάκτησης της Γ2.

Κυρίαρχη και αμφιδύναμη διγλωσσία

- ✓ **Δίγλωσσος με κυρίαρχη γλώσσα** (dominant bilinguals): ο όρος αναφέρεται σε αυτούς που έχουν κατακτήσει τη δεύτερη γλώσσα μέχρι ενός σημείου, αλλά είναι φυσικοί ομιλητές της πρώτης γλώσσας, δηλαδή με υπεροχή της πρώτης γλώσσας
- ✓ **Αμφιδύναμος (ισοβαρής) δίγλωσσος** (balanced bilinguals): αφορά εκείνους που έχουν κατακτήσει και τις δύο γλώσσες εξίσου καλά
- ✓ **Ημίγλωσσος δίγλωσσος** (semilinguals): αναφέρεται στα άτομα που δεν έχουν κατακτήσει καμία γλώσσα σε υψηλό επίπεδο (η έννοια της ημιγλωσσίας είναι σήμερα αμφισβητήσιμη επειδή δίνει περισσότερο βάρος στα μειονεκτήματα και τις ελλείψεις του δίγλωσσου ατόμου)

Σημειώστε τη γνώμη σας σχετικά με τα παρακάτω ερωτήματα.

- Γιατί κάποια δίγλωσσα παιδιά κατακτούν και τις δυο γλώσσες εξίσου καλά, ενώ κάποια άλλα όχι;
- Πώς, κατά τη γνώμη σας, οι όροι **προσθετική διγλωσσία** και **αφαιρετική διγλωσσία** συνδέονται με το πόσο καλά ένα δίγλωσσο παιδί θα κατακτήσει και τις δυο γλώσσες;

Οι παρακάτω παράγοντες επηρεάζουν θετικά ή αρνητικά τη διγλωσσία των παιδιών.

- Ψηλή γλωσσική επάρκεια των γονέων στην πλειονοτική/κυρίαρχη γλώσσα
- Μόνο μια γλώσσα χρησιμοποιείται στην οικογένεια
- Η δεύτερη γλώσσα δεν χαίρει στήριξης από την κοινότητα
- Οι γονείς έχουν χαμηλές προσδοκίες από την εκπαίδευση των παιδιών τους
- Οι γονείς δεν είναι εγγράμματοι στην πρώτη γλώσσα
- Πολλοί φυσικοί ομιλητές της κάθε γλώσσας βρίσκονται στο περιβάλλον του παιδιού
- Το παιδί είναι πρώτο κατά σειρά γέννησης στην οικογένεια
- Η πρώτη γλώσσα του παιδιού έχει χαμηλό status στο σχολείο

Ποια είναι η γνώμη σας για τους παρακάτω ισχυρισμούς;

- Είναι προτιμότερο οι αλλόγλωσσοι μαθητές μας να μην μαθαίνουν να διαβάζουν και να γράφουν στην πρώτη γλώσσα τους γιατί αυτό θα τους μπερδέψει στο να γίνουν εγγράμματοι στα ελληνικά.

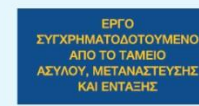
συμφωνώ/διαφωνώ

- Είτε είναι εγγράμματοι σε μια ή σε δυο γλώσσες οι μαθητές μας δεν παίζει κανένα ρόλο στην σχολική τους επίδοση.

συμφωνώ/διαφωνώ

- Ο εγγραμματισμός στην πρώτη γλώσσα των αλλόγλωσσων μαθητών μας είναι προϋπόθεση για την ανάπτυξη της ελληνικής.

συμφωνώ/διαφωνώ

Συζητήστε με την ομάδα σας τα παρακάτω σενάρια και προτείνετε τρόπους με τους οποίους θα μπορούσατε να βοηθήσετε τους συγκεκριμένους μαθητές.

- **3ο σενάριο:** *Ο Μεχμέτ ήρθε στην Κύπρο με την οικογένειά του πριν από δύο χρόνια και πηγαίνει στη Β' τάξη. Σύμφωνα με τον δάσκαλό του, τα ελληνικά του Μεχμέτ είναι πολύ καλά αν και βρίσκεται στην Κύπρο για τόσο μικρό χρονικό διάστημα. Προσθέτει όμως ότι δυσκολεύεται να προσαρμοστεί στο πρόγραμμα της τάξης κάτι που τον κάνει να αναρωτιέται αν το παιδί έχει ειδικές μαθησιακές δυσκολίες ή απλά αδιαφορεί.*
- **4ο σενάριο:** *Η Άνια ήρθε από τη Ρωσία όταν ήταν 10 χρονών και γράφτηκε στη Β' τάξη. Μετά από τρία χρόνια, όταν ήταν στην Ε' τάξη, η ικανότητά της στην παραγωγή και κατανόηση προφορικού λόγου ήταν πολύ καλύτερη από τα γραπτά της, κάτι που έκανε τη δασκάλα της να αποδίδει το γεγονός στην ύπαρξη κάποιου σοβαρού μαθησιακού προβλήματος παρά στο ότι η μητρική της γλώσσα δεν ήταν τα ελληνικά.*

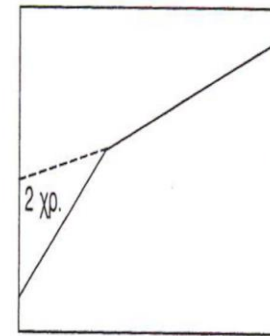
- Η ικανότητα των δύο αυτών παιδιών να ελέγχουν σε ικανοποιητικό βαθμό κάποια στοιχεία της γλώσσας δεν σημαίνει ταυτόχρονα και αντίστοιχη επάρκεια σε όλες της πλευρές της ελληνικής γλώσσας, όπως στην περίπτωση των συμμαθητών/συμμαθητριών τους που τα ελληνικά είναι η μητρική τους γλώσσα.

Άρα...

- Επομένως, η **επιφανειακή γλωσσική ευχέρεια** δεν πρέπει να συγχέεται με τις **πιο εξελιγμένες γλωσσικές δεξιότητες** που χρειάζεται να κατέχει ο μαθητής έτσι ώστε να ωφεληθεί από την εκπαιδευτική διαδικασία. Επιπλέον, δεν πρέπει να ξεχνάμε πως, για να μπορέσει να συμβαδίσει με τις **ακαδημαϊκές και γνωστικές απαιτήσεις** της τάξης, το παιδί αναπτύσσει **απλές επικοινωνιακές δεξιότητες** που μπορεί να κρύβουν την περιορισμένη γλωσσική του επάρκειά. Έτσι, πολλές φορές οι δυσκολίες που τα αλλόγλωσσα παιδιά αντιμετωπίζουν στη φοίτησή τους όταν βρίσκονται μερικά χρόνια στην Κύπρο, είναι πολύ πιο πιθανό να οφείλονται στην έλλειψη γλωσσικών δεξιοτήτων παρά σε άλλους παράγοντες.

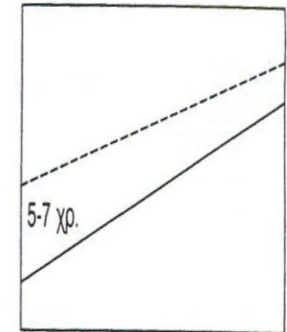
Κοινή Υποκείμενη γλωσσική Ικανότητα

Τα αλλόγλωσσα παιδιά χρειάζονται χρόνο για να φτάσουν τα υπόλοιπα παιδιά της τάξης επειδή το επίπεδο των τελευταίων δεν μένει σταθερό αλλά εξελίσσεται όσο αποκτούν καινούριες και βαθύτερες γνώσεις του λεξιλογίου και της γραμματικής αυξάνοντας ταυτόχρονα τις ακαδημαϊκές και γλωσσικές τους δεξιότητες.

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗ
ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ

ΕΠΙΠΕΔΟ
ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗ
ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ

----- ΦΥΣΙΚΟΣ ΟΜΙΛΗΤΗΣ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
————— ΜΑΘΗΤΗΣ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

